MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäällikkö
Jussi Martikainen

Kaupunkilaismetsänomistaja: Käy metsäveroilloissa. Sieltä saat helpotusta metsäveroilmoituksen tekemisen tuskaan. **SEPPO ROTH AAMULEHDESSÄ**

Kuunteleminen on tärkeä osa suojelua

Suomeen ollaan perustamassa valtio omistamille maille uusia luonnonsuojelualueita noin 670 000 hehtaaria. Valmistelut ovat käynnistymässä kuluvan vuoden aikana Varsinais-Suomessa, Saimaan alueella, Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Suurin osa uusista luonnonsuojelualueista sijoittuu Pohjois-Suomeen.

Ympäristöministeri Ville Niinistön (vihr.) mukaan uusien luonnonsuojelualueiden perustamisessa on kysymys jo aiemmin valtion omistukseen hankittujen alueiden suojelun toimeenpanosta. Tarkoitus on myös liittää hajanaisia suojelualueita yhteen suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Ympäristöministeriöstä vakuutellaan, ettei suojelupäätösten seurauksena alueiden käyttömahdollisuudet paljoakaan muutu nykyisestä. Lupauksista huolimatta alueiden statuksen muuttumisen pelätään lisäävän rajoituksia, koska luonnonsuojelulaki vaikuttaa esimerkiksi alueiden matkailu-, virkistys-, ja metsästyskäyttöön.

Epäilyksiä uusista rajoituksista ei ole pelkästään kansalaisten keskuudessa, vaan myös hallinnon sisällä. Viime vuoden lopulla maa- ja metsätalousministeriö syytti ympäristöministeriötä siitä, että se on lisännyt pikku hiljaa lainsäädännöllistä valtaa itselleen metsästysasioissa, vaikka ne kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Ympäristöministeri Niinistö tyrmäsi syytökset. Niinistön mukaan suojelualueiden metsästyksen mahdollinen kieltäminen käsitellään lain mukaisessa järjestyksessä.

Niinistö sanoi Ylen haastattelussa marraskuussa, että asetustyö ennemminkin vapauttaa vapauttaa kuin rajoittaa metsästystä Etelä-Suomessa. Myös ympäristöministeriön kansliapäällikön Hannele Pokan mielestä uusi luonnonsuojelulaki on metsästyksen suhteen aiempaa lakia sallivampi (MT 11.11.).

Uusista luonnonsuojelualueista päätetään ympäristöministeriön tai valtioneuvoston asetuksilla. Ennen asetusten antamista ministeriö kuulee muun muassa paikallisia kalastajien, metsästäjien, retkeilijöiden ja kuntien edustajia.

On hyvä, että hallinto kuulee paikallisia asukkaita heitä koskevissa päätöksenteoissa. Pelkkä kuuleminen ei kuitenkaan riitä, vaan ihmisiä pitää myös todella kuunnella.

Ympäristöministeri Ville Niinistöllä (vihr.) on nyt mahdollisuus kohentaa hallinnonalansa mainetta.

Epäluulo, ettei tavallisten kansalaisten mielipiteillä ole merkitystä, on ymmärrettävää. Natura 2000 -suojeluohjelman valmistelun yhteydessä monet ihmisten kokivat, ettei heitä kuunneltu ja heidän oikeusturvaansa loukattiin. Koko prosessi jätti syvät ennakkoluulot ympäristöhallintoa kohtaan.

Presidenttiehdokkaat Pekka Haavisto ja Sauli Niinistö olivat Natura-prosessista eri mieltä. Haavisto oli ympäristöministeri ja Niinistö valtiovarainministeri Naturaa tehtäessä. Niinistö ei vieläkään kiittele Natura-ohjelmaa. Hänen mielestään siihen jäi oikeussuojapuutteita (IS 27.1.).

Metsien monimuotoisuutta turvaavan Metso-ohjelman suuri suosio on osoittanut, että luonnosta huolehtiminen kiinnostaa ihmisiä. Metlan kyselyn mukaan metsänomistajista yli 40 prosenttia on kiinnostunut määräaikaisesta suojelusta ja kolmannes on valmis suojelemaan luontokohteita pysyvästi.

Nyt ympäristöhallinnolla on oiva tilaisuus muuttaa ihmisten käsitystä päätöksenteostaan ja osoittaa, että hallinto aidosti kuuntelee, mitä ihmisillä on sanottavaa ja ottaa nämä mielipiteet myös huomioon. Tätä mahdollisuutta ei pidä nyt hukata.

Luonnosta huolehtiminen kiinnostaa ihmisiä.

Pihistely tulee kalliiksi

Köyhän kannattaisi pitää omaisuudestaan parempaa huolta. Huomautus on Jaakko Rahkon, joka on Suomen tieyhdistyksen toimitusjohtaja.

Suomen teiden korjausmenot ylittävät tällä hetkellä valtion voimavarat. Teiden korjaukseen tarvittaisiin vuosittain ainakin 100 miljoonaa euroa enemmän varoja kuin mitä nyt on käytössä. Teiden korjauslasku kasvaa sitä suuremmaksi, mitä enemmän ylläpitokustannuksista tingitään.

Tässä tilanteessa joudutaan keskittymään valtaväylien kunnon ylläpitoon. Maaseudulla, jossa kuitenkin on tiekilometrejä eniten, tiet saavat rapistua luvattoman usein. Kun sitten näitä teitä joudutaan korjaamaan, lasku on entistä suurempi.

Yleisten teiden lisäksi yhteyksien toimivuuteen vaikuttaa paljon yksityisteiden kunto. Rahja ehdottaa, että yksityisteiden ylläpitämiseksi olisi käytettävä houkuttimia nykyistä enemmän. Jos tien kunnostukseen saadaan varoja, niin yleensä ylläpitokin järjestyy. Teiden käyttäjät kyllä huolehtivat aurauksesta ja muusta ylläpidosta.

Elinkeinoelämälle alemmansasteisen tieverkon kunnolla on suuri merkitys. Jos tieverkon annetaan rapistua, esimerkiksi metsäkuljetukset vaikeutuvat. Puun liikkuminen on kansantaloudelle kuitenkin jatkossa vähintään yhtä tärkeää kuin ennenkin.

Jos tieverkoston annetaan rappeutua, se alkaa myös supistua. Tätä tuskin kukaan toivoo, mutta se mahdollisuus on otettava huomioon. Jo nyt korjausvelka on niin suuri, että sen umpeenkurominen vie vuosikymmeniä.

Vanha totuus on, että köyhän ei kannata ostaa halpaa. Se näkyy myös tieverkostossa.

VIERASYLIÖ

Oikeus ihmisarvoiseen vanhuuteen

Suomen Senioriliike ry julkaisi viime vuonna professori Sirkka-Liisa Kivelän ja tohtori Sari Vaapion kirjoittaman kirjan ”Vanhana tänään”.

Nämä vanhusten hoidon ja palvelujen erityisasiantuntijat etsivät kirjassaan vastausta kysymykseen: kohtaavatko tiedot, suositukset ja kokemukset toisensa ikääntyneiden ihmisten hoidossa ja palveluissa?

Kirjassa käsitellään terveyden- ja sosiaalihuollon avo- ja laitoshoitoa, palveluasumista sekä kotipalveluja ja kotisairaanhoitoa. Peruslähtökohtana pidetään sitä, että jokaisella suomalaisella on oikeus arvokkaaseen ja turvalliseen vanhuuteen. Yhteiskunnan velvollisuutena on huolehtia siitä, että ikäihmiset voivat säilyttää ihmisarvonsa ja itsemääräämisoikeutensa.

Itsemääräämisoikeuden osalta olen kuitenkin sitä mieltä, että henkisen hallintakykymme hiipuessa pitää läheistemme ja hoiva-alan asiantuntijain saada yhdessä sopia, miten arvokas ja turvallinen vanhuus ja saattohoito meidän parhaaksemme toteutetaan.

Eräät sosiaali- ja terveysalan asiantuntijat korostavat liikaa kotona asumisen paremmuutta vanhusten hoitolaitoksiin ja palveluasumiseen verrattuna. Tälle kannalle on helppo saada sellaisia vanhuksia, joilla ei ole kokemuksia ja käsitystä turvallisemmista ja virikkeellisemmistä hoiva- ja asumispalveluista.

Asiantuntija löytyy läheltä

Monikuntaliitoksissa syntyneet laaja-alaiset kaupungit ovat hanakasti omaksuneet nuo paikallisia olosuhteita tuntemattomien asiantuntijain esitykset. Esimerkkeinä voidaan mainita Hauhon Mäntykoto Hämeenlinnassa ja Särkisalo-koti Salossa, joiden lopettamisissa eivät virkamiehet ja heidän esityksistään päättäjät ottaneet lainkaan huomioon paikallisia, hyvinkin perusteltuja mielipiteitä.

Näiden kodinomaisten hoitolaitosten asukkaat ja henkilöstö sekä erityisesti vanhusten lähiomaiset pitivät lakkautuspäätöksiä epäinhimillisinä ja kaikkien osapuolten kannalta huonoina ratkaisuina. Näillä liitoskuntien vähien palvelujen karsimisilla voidaan saada kaupungin lähivuosien budjetteja vähän tilkittyä, mutta pitkällä aikavälillä kokonaistaloudellinen hyöty on vaarassa kääntyä miinusmerkkiseksi.

Onneksi sotiemme veteraanien sosiaali- ja terveyspalvelut on ajan mittaan saatu kohtuulliseen järjestykseen. Heillä on eri puolilla maata tasokkaita hoitokoteja sekä pysyvää asumista että määräaikaisia kuntoutusjaksoja varten.

Fanaattisimmatkaan vanhainkotien lakkauttajat eivät ole vaatineet näiden veteraanien sulkemista. He luottavat siihen, että näistä laitoksista päästään eroon luonnollisen poistuman kautta, kun nuorimmatkin veteraanit ovat 85-vuotiaita. Minä en luovuta noin helpolla.

Ihmisarvoinen vanhuus edellyttää tietoisia arvovalintoja.

Vanhuuslaki tarvitaan

1920-luvun loppuvuosina, 1930-luvulla ja1940-luvun alkupuolella syntyneet sota-ajan lapset ansaitsisivat sen, että veteraaneilta vapautuvia hoito- ja kuntoutuspalveluja järjestettäisiin näillekin sota-ajan kipeästi kohdanneille ikäluokille.

Sotaveteraaneille rakennetut tasokkaat hoitolaitokset ja niiden osaava henkilöstö olisi käytettävissä ja ikääntymässä olevat suuret ikäluokat voisivat rauhassa pohtia, tarvitsevatko hekin joskus hoitokoteja ja kuntoutusta.

Vanhana tänään -kirjassa todetaan, että Suomesta puuttuu erityislaki vanhusten hoidosta ja palveluista. Ikääntyneille ei ole taattu subjektiivista oikeutta hyvään hoitoon, hoivaan ja asumiseen, kuten lasten päivähoidosta on säädetty.

On selvää, että pitkään valmisteltavana ollut vanhuslaki tarvitaan. Mutta samalla pitäisi huolehtia siitä, ettei muotivillityksen omaisesti levinnyt omassa kodissa hinnalla millä tahansa asumisen ja ylisuurten ”hoitotehtaiden” ihannointi pääse tuhoamaan varsinkin maaseutuyhteisöille tärkeiden pienimuotoisten hoito- ja hoivalaitosten ja kodinomaisen palveluasumisen verkostoa.

Vanhusten hoidosta ja palveluista on voimassa kymmenittäin toimiala- ja toimintokohtaisia säännöksiä, suosituksia ja ohjeita. Niitä kaikkia hallitsevaa asiantuntemusta ei löydy kaikista hoito- ja palveluyksiköistä, ei edes jokaisesta kunnasta.

Suurella kunnalla on pientä kuntaa paremmat edellytykset hankkia käyttöönsä erityisosaamista. Mutta se ei oikeuta minkään kokoista kuntaa kaiken keskittävään palvelurakenteeseen, vaan vaatii vanhusten hoidon, hoivan ja palvelujen osaltakin EU:n subsidiariteetti- eli läheisyysperiaatteen mukaisia paikallispalveluja kunnanosakeskuksiinkin.

Palvelurakenteita ei saa rapauttaa

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Kuntaliiton yhteistyönä julkaisemassa (Sosiaaliministeriön julkaisuja 2008:3) ikäihmisten palveluiden laatusuosituksessa on asetettu yleiset tavoitteet ikääntyneiden palveluille. Sen mukaan ihmisarvoinen vanhuus edellyttää tietoisia arvovalintoja, jotka tuodaan esille toimintasuunnitelmissa ja talousarvioissa palveluiden määrällisiksi ja laadullisiksi tavoitteiksi.

Tämä ikäihmisten palveluiden laatusuositus edellyttää jokaiselta kunnalta ja sidosryhmältä vanhusten terveydenhuollon sekä asumis- ja muiden sosiaalipalvelujen suunnitelmallista toteuttamista.

Tällöin suunnitteluksi eivät riitä budjetin numerosarakkeet, vaan painopiste tulee olla asiantuntevasti laadituissa investointi- ja toimintasuunnitelmissa sekä niiden toteuttamisohjelmissa.

Kun menetellään tuon valtakunnallisen yleissuosituksen mukaisesti ja sovelletaan tapauskohtaisesti toimiala- ja toimintokohtaisia säännöksiä, suosituksia ja ohjeita, niin kunnissa pystytään turvaamaan kaikille kuntalaisille ihmisarvoinen vanhuus.

Tämän periaatteen toteutumisesta on pidettävä ehdottomasti kiinni nyt, kun maan hallitus ajaa pakonomaisesti kuntia liittymään yhteen. Hallintorakenneuudistus ei saa merkitä palvelurakenteiden rapauttamista.

TARMO PALONEN

Kirjoittaja on Suomen Kuntaliitosta eläkkeellä oleva kehittämispäällikkö.

PÄIVÄN KUVA

MARKKU VUORIKARI

Ennen oli vaunut puuta

Uuteen loistoon entisöity matkustamo huokuu 40-luvun junatunnelmaa. VR kunnosti tämän jo monta muuta vaunua 150-vuotisjuhlansa kunniaksi. Suomen ensimmäinen junavuoro aloitti kulkunsa Helsingin ja Hämeenlinnan välillä 17. maaliskuuta 1862.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@ maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: EIJA POUTANEN

Huutia cityjunteille

Vain muutama yö, ja maallamme on uusi presidentti.

Mikä muuttuu?

Kansan toive tietenkin on, että kaikki: työttömät saavat työtä ja työssä käyvät paremman korvauksen uurastuksestaan, nuoret lakkaavat syrjäytymästä, lapset ja vanhukset saavat kunniakasta hoitoa, kuntia ei pakkoliitetä, palveluja riittää lähellä ja kaikille, maalaiset ja kaupunkilaiset löytävät toisensa, muuttoliike maalta lakkaa, euro elpyy, Suomesta tulee suurvalta kansainvälisissä neuvottelupöydissä, ihmisoikeuksia aletaan kunnioittaa niin kaivoksissa kuin kännykkätehtaissakin, aurinko paistaa ja maailmaan laskeutuu autuas rauha.

Mutta näinhän ei käy. Kumpikin ehdokas varmasti haluaisi tätä kaikkea ja on valmis sen puolesta toimimaankin, mutta se on mission impossible, mahdoton tehtävä.

Jos kansalta kysyy, presidentin yksi keskeinen tehtävä on yhdistää kansaa ja luoda toivoa. Nostaa esiin epäkohtia ja pitää pienten puolta. Olla mielipidejohtaja. Lausua arvostusta sinne, missä sitä kaivataan, mutta ei näy. Kuten maalle.

Tämän kisan piti olla läpihuutojuttu. Toisin kävi, onneksi.

eija.poutanen@
maaseuduntulevaisuus.fi

Kummallakin mitalistilla on tähän eväät. Vihreiden Pekka Haavisto on siinä mielessä epätavallinen vihreä, että hänellä tuntuu olevan aitoa tuntumaa maaseutuun. Teiskossa vietetyt kesät herättivät kiinnostuksen ympäristöasioihin ja luonnonmukaiseen tuotantoon. Äidin mukaan poika on ollut pienestä pitäen kasvissyöjä, joka voisi elää pelkällä perunalla, maidolla ja leivällä.

Viikonlopun Iltalehden perusteella Haavisto on yhä vihreytensä juurilla. Hän jyrähtää kaupunkilaisvihreille haukkuen näitä cityjunteiksi. Termi tuli kuulemma mieleen vaalikiertueen aikana. ”Ajatellaan, että kehäkolmosen tuolla puolen ei ole älyllistä elämää tai suvaitsevaisuutta”, Haavisto moittii kaupunkivihreitä.

Hänestä cityjunttien ja maalaisten pitäisi nyt liittoutua eikä korostaa eroja. ”Jos olisin maanviljelijä, näkisin tulevaisuuden luomussa”, hän sanoo ja kehottaa etsimään yhteyksiä kaupunkilaisiin kuluttajiin.

Rauhanneuvottelijan, homoseksuaalin, kasvissyöjän ja sivarin ymmärrys ja avarakatseisuus yltäisi siis varmasti myös maaseudun asukkaisiin.

Samaa voi sanoa kokoomuksen Sauli Niinistöstä, vaikkakin eri perustein. Ehdokas on maailmaa nähnyt, EU-väännöissä kovetettu ja henkilökohtaisia tragedioita kokenut. Hänellä on kokoomuksen laaja koneisto takanaan ottamassa suoraa tuntumaa maaseutuun ja aistimassa mielenvireitä maakunnissa. Kuulumisiin olisi maan isänä helppo reagoida. Niinistökin on kitkenyt kasvimaata ja puhunut kehunut maaseutua muun muassa työvoiman tuottajana ja tulevaisuuden ruokahuollon varmistajana.

Tämän kisan piti olla läpihuutojuttu ja ainakin toisen kierroksen helppo nakki Niinistölle. Toisin kävi, onneksi. Nyt äänestäjien kiinnostus säilyy, molempien ehdokkaiden pitää skarpata ja demokratia voittaa. Elämähän on siitä ihanaa, että se on täynnä yllätyksiä.

Voi vilpittömästi ihailla Haaviston intoa ja myös aitoa kykyä haastaa Niinistö. Samoin kuin sitä spontaania tukea, jota hänen taakseen on kertynyt. Haavisto kertoi Jäähalliin megakonsertissaan tiistaina, kuinka toinen vaalikierros piti aloittaa tyhjällä kassalla ja kuinka hänen käydessään Kuopiossa soitettiin ja pyydettiin samalla reissulla kiertämään koko Itä-Suomi. Imatran Nesteellä odotti sitten illalla puoli yhdeltätoista koululaisjoukko banderollien kanssa. ”Nuoret ovat käännyttäneet taakseni vanhempiaan ja isovanhempiaankin. Ihmeitä tapahtuu, kun niitä tehdään!”

Jäähallissa suurin hurmos kohdistui Ultra Bra -yhtyeen paluuseen, mutta kyllä Haavistokin huudatutti. Ensimmäisen kierroksen jälkeen tutkijat eivät pitäneet Haavistoa ilmiönä, mutta nyt hän alkaa olla. Eri asia on, näkyykö hurmos äänissä. Voi näkyäkin. Ulkoministeri Erkki Tuomioja (sd.) nousi lavalle kertomaan ehdokkaalle hurmoksenomaisesti, kuinka heitä yhdistävät arvot ja realistinen maailman parantaminen. Myös Lipposten ja Eva Biaudet’n kerrottiin liittyneen tukijoihin.

No, kumman kaa? En epäile kummankaan halua ja kykyä olla kunniaksi isänmaalleen. Joten kansa ratkaiskoon.

LEHTIKATSAUS

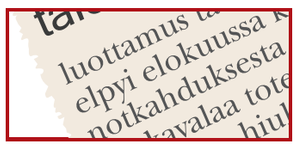

Oppilaista on huolehdittava

Oppilashuollon tavoite voi paperilla olla hyvä, mutta **Etelä-Suomen Sanomien** mielestä käytännössä se vesitetään löysällä toteutuksella.

”Aina ei ole kyse rahasta, vaan haluttomuudesta parantaa oppilashuoltoa.”

”Liian usein oppilashuolto nähdään kunnissa suoraviivaisesti vain kulueräksi. Se pitäisi nähdä myös investoinniksi: puuttumalla lasten ja nuorten pahoinvointiin ja ongelmiin mahdollisimman varhain voidaan ehkäistä isompia ongelmia myöhemmin.

Suomi on, hyvästä syystä, rehvastellut perusopetuksellaan ja sijoittunut kansainvälisissä vertailuissa kärkipäähän. Suuri kysymys on, mikä mättää ja missä, kun oppilashuollon palveluiden tarve yhä kasvaa.”

Ministeri puuhastelee

Liikenneministeri **Merja Kyllönen** (vas.) on Länsi-Savon mielestä varsinainen idealinko.

”Ministerin ideoille on yhteistä korkealentoisuus, idealistisuus ja vaikea toteutettavuus. Välillä Kyllönen tuntuu jopa pyrkivän liikenteen edistämisen asemesta ratkaisuihin, jotka vaikeuttavat liikenteen sujumista. Näin ainakin, jos Kyllösen aivomyrskyjä tarkastelee Kehä 3:n ulkopuolelta. Kainuulaislähtöinen ministeri tuntuu vieraantuneen maakuntien asukkaiden arjesta.”

”Suomessa on paljon liikennepoliittisia ongelmia odottamassa ratkaisua. Näitä ovat esimerkiksi rautatieverkoston kunto, raideliikenteen luotettavuuden parantaminen sekä Viitostien ja muun päätieverkoston kehittäminen. Näihin verrattuna avaukset kilometrikorvauksista ja ruuhkamaksuista ovat hyödytöntä ja toisarvoista puuhastelua.”